

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดสมุทรสงคราม เดิมชื่อแม่กลอง เป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดของประเทศไทย คือ ประมาณ 416 ตารางกิโลเมตร หรือ 260,441 ไร่ ตั้งอยู่ทางภาคกลางตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 65 กิโลเมตร คำขวัญประจำจังหวัด คือ เมืองหอยหลอด ยอดลิ้นจี่ มีอุทยาน รัชกาลที่ 2 แม่กลองไหลผ่าน นมัสการหลวงพ่อบ้านแหลม สีประจำกลุ่มจังหวัด คือ สีเหลือง ต้นไม้ประจำจังหวัด คือ สนทะเล ดอกไม้ประจำจังหวัด คือ จิกทะเล มีประชากรทั้งสิ้น 194,054 คน (พ.ศ. 2551) เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ (มีประชากรน้อยเป็นอันดับ 2 ของประเทศ ด้วย) ความหนาแน่น 465.69 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร (อันดับที่ 7) จังหวัดสมุทรสงครามมี 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภออัมพวาและอำเภอบางคนที องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 5 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 33 แห่ง

สมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่โดดเด่น มีการพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน เป็นจังหวัดที่มีความมั่นคงของมนุษย์สูงที่สุดในประเทศไทย โดยประกาศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เผยผลสำรวจดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในปี พ.ศ. 2550 เอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของสมุทรสงครามมีหลายด้าน เช่น ด้านอาชีพ มีการทำสวนมะพร้าว ลิ้นจี่ ส้มโอ ทำนาเกลือ ประมง เลี้ยงสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา ปศุสัตว์ อุตสาหกรรมห้องเย็นและแช่แข็ง น้ำปลา น้ำตาลสด ด้านชุมชน มีชุมชนที่เก็บรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้หลายแห่ง เช่น ชุมชนแม่น้ำอ้อม ชุมชนแม่น้ำแม่กลอง ชุมชนเขายี่สารและชุมชนบ้านแหลม การมีชุมชนมากมาย และอาชีพที่หลากหลาย ไม่ทำให้จังหวัดสมุทรสงครามต้องสูญเสียเอกลักษณ์ทางธรรมชาติเลย เพราะมีทั้งป่าชายเลน ดอนหอยหลอด แม่น้ำแม่กลอง การมีวิถีชีวิตที่หลากหลายบนภูมิประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้มองเห็นเอกลักษณ์ทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว เช่น อุทยาน รัชกาลที่ 2 ค่ายบางกุ้ง ดอนหอยหลอด ตลาดน้ำท่าคา วัดบางกะพ้อม ตลาดน้ำอัมพวา และที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์

เอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ เนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ อนุสรณ์สถานศิลปกรรม หัตถกรรม งานช่าง คนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ตำนาน นิทานพื้นบ้าน พิธีกรรม ความเชื่อ ไปจนถึงอาหาร เอกลักษณ์ของชาวสมุทรสงครามอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นสถานที่สำคัญของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 1 สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 2 เป็นภูมิลำเนาบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น หลวงประดิษฐไพเราะ นักดนตรีไทย จอมพลผิน ชุณหะวัณ บิดาของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ครูเอื้อ สุนทรสนาน นักแต่งเพลง นักร้อง ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ศิษย์เอกของหลวงประดิษฐไพเราะ บุญยัง เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ลิเก) ช่าง มุลพินิจ ศิลปินอิสระ ศรีศรี ศรีประจวบ นักร้องเพลงลูกทุ่ง แผลดสยาม อิน-จัน ผาแผลดตัวติดกันที่มีชื่อเสียง อภิเดช ศิษย์หิรัญ นักมวยไทย และเปลว สีเงิน นักหนังสือพิมพ์

แนวคิดและทฤษฎีของการวิจัย

แนวคิดหลักของการวิจัยนี้ คือ เอกลักษณะท้องถิ่น ความแตกต่างของชาติพันธุ์ ทูนาทางวัฒนธรรม ทฤษฎีที่ใช้จะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของศาสตร์ที่จะต้องศึกษา เช่น ทฤษฎีท้องถิ่นภิวัตน์ (Localization) เป็นแนวคิดที่มีฐานมาจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ชุมชนท้องถิ่นไทยเป็นส่วนหนึ่งของกระแสโลกภายนอก ที่ต้องมีกระบวนการยื่นหยัดต่อสู้ บูรณะฟื้นฟู เอกลักษณะและจิตวิญญาณของชุมชนท้องถิ่น

1. ทฤษฎีพหุลักษณะนิยม (Pluralism) เป็นการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางชีวภาพ กายภาพและวัฒนธรรม ความต่างต่างนั้นสามารถคงอยู่ร่วมกันได้ที่ปรากฏในรูปแบบของสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากร ความรู้และอำนาจ สิ่งที่ทำให้มองเห็นความแตกต่าง คือ ความเป็นปัจเจก ซึ่งศึกษาได้จากทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity) เป็นแนวคิดหรือการปฏิบัติในท้องถิ่นที่ปรากฏในปัจเจกบุคคลและกลุ่มชุมชน เป็นจิตสำนึกส่วนตัวที่ย้ำเตือนว่า ตัวเองเป็นใคร มีที่มาอย่างไร ต่างจากคนอื่นอย่างไร

2. ทฤษฎีชาติพันธุ์ (Ethnicity) เป็นรูปแบบของการแสดงออกซึ่งความเป็นท้องถิ่น ความเป็นสมาชิกของสังคม การมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเดียวกัน การมีสังคม ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดและการรับรู้ โดยถูกกล่าวไว้ในทฤษฎีสัญวิทยา (Semiotic) เป็นระบบของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในความคิดของมนุษย์และทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา เช่น ภาษา รหัส สัญลักษณ์ เครื่องหมาย การศึกษาสัญวิทยาเป็นการหาความสัมพันธ์กันระหว่างรูปสัญลักษณ์ (Signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (Signified)

3. ทฤษฎีทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) บัณฑิตข้อหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ คือ ทุน ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะทุนที่เป็นเงินทองเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางปัญญาและทุนทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของสังคมและให้มูลค่าในทางใดทางหนึ่ง แต่วัฒนธรรมก็เป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืน เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เช่น การทอผ้าที่เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย เมื่อมีโรงงาน มีเครื่องจักรเข้ามา ซึ่งได้ความเร็วและราคาถูกกว่ามาแทนที่ ความต้องการของผู้คนก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป จึงเกิดแนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่เอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง เพราะวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกัน เป็นการผสมผสานทุกสิ่งเข้าด้วยกัน ที่เรียกว่า บูรณาการ ทั้งนี้ การรวมกันก็เพื่อความสมดุล เมื่อมีความสมดุลก็จะเกิดความยั่งยืน ความยั่งยืนก็จะเข้าไปในสิ่งแวดล้อม ในเศรษฐกิจ ในสังคม ในจิตใจ ในสุขภาพและในการเรียนรู้

ฐานของการพัฒนาประเทศต้องเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม เช่น เศรษฐกิจที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม เป็นการแข่งขันโดยใช้จุดแข็งทางวัฒนธรรมที่มีเฉพาะท้องถิ่น ศิลปะที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดจินตนาการที่ต่างจากท้องถิ่น เพราะสร้างสรรค์โดยศิลปินในท้องถิ่น ที่รู้จักพื้นที่นั้นเป็นอย่างดี การศึกษา การวิจัยและการสื่อสารที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้จากชีวิต การเรียนรู้ร่วมกันในสังคม การอนุรักษ์ที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม ผู้ที่จะดูแลสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด ก็คือ คนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นนั่นเอง สุขภาพที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม การใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยจากภูมิปัญญาของชาวบ้านย่อมเป็นผลดีต่อสุขภาพของคน ต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ที่มีฐานอยู่ในวัฒนธรรม เป็นโอกาสที่ดีที่จะได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์และมิตรภาพระหว่างคนต่างถิ่น

วัฒนธรรมเป็นสินค้ามีคุณประโยชน์ (Merit goods) ในเชิงเศรษฐศาสตร์ การผลิตและการบริโภคสินค้า ไม่เพียงเป็นความพอใจของผู้บริโภคและผู้ผลิต แต่ยังมีคุณประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม หลักการสำคัญ คือ การเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation) โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสมกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นไทย

ปีแยร์ บูร์ดิเยอ (2550) อธิบายไว้ใน เศรษฐกิจของทรัพย์สินเชิงสัญลักษณ์ ว่า ทุนทางวัฒนธรรมจะปรากฏใน 3 รูปแบบ คือ

1. สิ่งที่มีอยู่ในตัวคนหรือกลุ่มคน เช่น ความคิด จินตนาการ ความเชื่อ
2. เป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นรูปลักษณะ เป็นตัวตน เช่น ภาพวาด เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง สถานที่

3. ความเป็นสถาบัน เช่น กติกา การยอมรับที่หลากหลาย ๆ คนเห็นร่วมกัน เช่น การยอมรับในสถาบันพระมหากษัตริย์ วัด โรงเรียน ทำให้เกิดความสามัคคี ประเพณี หรือกิจกรรมร่วมกันของสังคม

ทุนทางวัฒนธรรม คือ กระแสสังคมที่ตั้งอยู่บนความรู้ ความคุ้นเคย ความรู้สึกกับสิ่งที่เกิดขึ้นและวิถีของวัฒนธรรมที่ครอบงำหรือมีอำนาจในสังคมนั้นเป็นเรื่องธรรมดา ทุนวัฒนธรรมรวมไปถึงภูมิหลังของครอบครัว สถานภาพทางสังคม การลงทุนและความผูกพันกับการศึกษา และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จด้านวิชาการ

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2547) อธิบายว่า ทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่า ความรู้ ภูมิปัญญาและการสร้างสรรค์ ที่เกิดจากคนในท้องถิ่น รวมถึง ค่านิยมและความผูกพันทางสังคม ส่วนรังสรรค์ ณะพรพันธุ์ (2546) กล่าวถึงทุนที่ใช้กับการผลิตสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมว่า นั่นคือ วัฒนธรรมที่ฝังตัวอยู่ในสินค้าหรือบริการ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นทุนได้และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ วัฒนธรรมเปรียบเสมือนมรดก ไม่สามารถทำลายลงไปได้ในพริบตา แต่ต้องมีการสานต่อเพื่อรักษาคุณค่าเอาไว้ ไม่อย่างนั้นคุณค่าจะลดลงเรื่อยๆ แล้วก็หมดไป และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม ที่สามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนเสริมให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข

ความมีเสน่ห์หน้าหลงใหลของสมุทรสงคราม ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดเติบโตอย่างรวดเร็ว มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าเกษตรและกิจกรรมความบันเทิง ทำให้สมุทรสงครามประสบปัญหาความไม่ชัดเจนทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับจังหวัดท่องเที่ยวอื่นๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีรูปแบบเฉพาะตัวแต่กำลังถูกเจือด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวจากคนต่างถิ่น ซึ่งอาจทำให้ภาพลักษณ์ของจังหวัดเปลี่ยนไป ทำให้คล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆหรือในท้ายที่สุด ประเทศไทยอาจมีวัฒนธรรมแบบเดียวกันหมดทั่วประเทศ

4. ทฤษฎีการจัดองค์ประกอบ (Composition) เป็นหลักการพื้นฐานที่นักออกแบบใช้สื่อความหมายให้ปรากฏเป็นภาพตามแนวทางที่กำหนด เป็นการนำองค์ประกอบพื้นฐาน (Graphic Elements) มาจัดวางตามทฤษฎีหลาย ๆ แขนง หลักการจัดองค์ประกอบในการออกแบบ มีดังนี้

4.1 ความสมดุล (Balance) เกิดจากการใช้องค์ประกอบซ้ำกัน ทำให้เห็นภาพรวมในความรู้สึกแบบเท่ากัน สมดุลกัน

4.2 ความแตกต่าง (Contrast) เกิดจากการใช้องค์ประกอบไม่ซ้ำกัน ทำให้เห็นภาพรวมในความรู้สึกแบบขัดแย้ง แตกต่างกัน เกิดการเปรียบเทียบ

4.3 สัดส่วนและขนาด (Proportion / Scale) เกิดจากความสัมพันธ์กันของขนาดองค์ประกอบที่ปรากฏจากการจัดวางและการเปรียบเทียบ

4.4 ความเป็นเอกภาพ (Unity) เกิดจากการใช้องค์ประกอบในลักษณะที่ทำให้เห็นภาพรวมในความรู้สึกที่เป็นหนึ่งเดียวกัน กลมกลืนกัน เห็นภาพรวมอย่างเด่นชัด

4.5 ความกลมกลืน (Harmony) เกิดจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในลักษณะที่ทำให้เห็นภาพรวมในความรู้สึกแบบผสมผสาน กลมกลืน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน

4.6 การซ้ำ (Repetition) เกิดจากการนำองค์ประกอบมาใช้ซ้ำ ๆ กัน สภาพการซ้ำสามารถเกิดกับองค์ประกอบแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

4.7 การแผ่ขยาย (Radiation) เป็นสภาพการซ้ำที่มีจุดเริ่มต้นจากศูนย์กลาง แล้วแผ่ขยายออกไป

4.8 การลดหลั่น (Gradation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพขององค์ประกอบในเชิงเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีลำดับ ค่อยเป็นค่อยไป

4.9 ความคล้ายคลึง (Similarity) เกิดจากการใช้องค์ประกอบที่หลากหลายแต่มีความคล้ายคลึงกันในสภาพที่ใกล้เคียงกัน

4.10 การรวมตัว (Concentration) เกิดจากสภาพการกระจายตัวขององค์ประกอบที่ทำให้เห็นภาพรวมในความรู้สึกที่ไม่มีความสม่ำเสมอ ไม่มีแบบแผน ในบริเวณที่มีความหนาแน่นน้อยจะรู้สึกถึงการกระจายออกในบริเวณที่มีความหนาแน่นมากจะรู้สึกถึงการรวมตัวเข้าหากัน

4.11 ความผิดปกติ (Anomaly) เกิดจากการผสมผสานกันระหว่างองค์ประกอบที่ปกติในจำนวนมาก ๆ กับองค์ประกอบที่ไม่ปกติในจำนวนที่น้อยกว่า

4.12 โครงสร้าง (Structure) เป็นตัวกำหนดรูปร่างทำให้องค์ประกอบที่ใช้เกิดการสัมพันธ์กันอย่างมีแบบแผน

4.13 การเคลื่อนไหว (Movement) เกิดจากการจัดลำดับขององค์ประกอบที่ทำให้เห็นภาพรวมในลักษณะก่อนและหลัง รู้สึกถึงการไม่หยุดนิ่ง

4.14 การเน้น (Emphasis) เกิดจากการทำให้องค์ประกอบในบริเวณที่ต้องการให้ความสำคัญมีจุดสนใจ จุดรวมสายตา ทำให้ชัดเจน โดดเด่นจากบริเวณอื่น

4.15 จังหวะ (Rhythm) เกิดจากการจัดลำดับขององค์ประกอบที่มีสภาพต่อกัน ในสภาวะแบบสม่ำเสมอและไม่สม่ำเสมอ ทำให้เห็นภาพรวมที่ให้อารมณ์เคลื่อนไหว เป็นจังหวะ

5. ทฤษฎีสีในระบบมันเซลล์ (The Munsell Color System) ชิเกโนบุ โทบายาชิ (1990: 10) กล่าวถึงสีว่า เป็นสัญลักษณ์ที่ชัดเจนที่สุดในการแยกองค์ประกอบต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมโดยตรง สีเป็นองค์ประกอบทางเรขาคณิตที่มีความสำคัญมาก การศึกษาถึงทฤษฎีสีในระบบมันเซลล์นี้มีการนำมาใช้ครั้งแรก โดยอัลเบิร์ต เอช. มันเซลล์ (Albert Henry Munsell) ซึ่งเป็นจิตรกรและครูสอนศิลปะชาวอเมริกัน เขาเริ่มต้นในปี 1898 ในการสร้างวงจรัสสี (Color Sphere) แล้วได้ตีพิมพ์ออกเป็นหนังสือของเขาที่ชื่อว่า "A Color Notation" นับเป็นหนึ่งในทฤษฎีสีที่มีมาตรฐานและได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่นั้นมา

ระบบของมันเซลล์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสี (Hue) ทั้งหมด 10 สี และมีสีหลัก ๆ อยู่ 5 สี ได้แก่ แดง เหลือง เขียว น้ำเงิน และม่วง ส่วนอีก 5 สี ที่เกิดจากการผสมกันของ 5 สีหลัก นั่นคือ สีเหลือง-แดง เขียว-เหลือง น้ำเงิน-เขียว ม่วง-น้ำเงิน และแดง-ม่วง สีใช้เพื่อเรียกชื่อความสนใจได้ดีกว่าองค์ประกอบอื่น ตามมาด้วยภาพและสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากนั้นจึงเป็นตัวอักษร ตามมาด้วยรูปทรง ข้อความและลวดลายต่างๆ สีใช้เพื่อดึงความสนใจของคนดูได้ได้นานกว่าการใช้สีขาวดำ สีใช้เพื่อสื่อสารข้อมูล ทำให้ผู้ดูจดจำข้อมูลสื่อสารและงานออกแบบนั้นได้เป็นอย่างดีระดับการสื่อสารของสีมีหลายประเภท เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสอื่น ๆ และสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก

6. ทฤษฎีตัวอักษรไทย (Thai typeface) ตัวอักษรเป็นองค์ประกอบทางการออกแบบเรขาคณิตที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง เพราะเป็นสิ่งที่สามารถสื่อสารให้ผู้พบเห็นเข้าใจได้ดี งานวิจัยฉบับนี้นำเอาเกณฑ์การแบ่งประเภทของตัวอักษรไทยในงานวิจัยของธีรวัฒน์ พจนินบูลศิริ (2543: 31) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ตัวอักษรไทยเพื่อสื่อสารบุคลิกลักษณะในงานออกแบบเรขาคณิต¹ โดยสรุปแบบตัวอักษรไทยที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ดังนี้

6.1 ตัวเนื้อความแบบตัวมีหัวกลม แบบตัวอักษรในกลุ่มนี้ถือเป็นแบบตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์เป็นข้อความให้อ่าน การจัดกลุ่มก็จะทำการเลือกแบบตัวอักษรที่มีหัวกลม ทั้งที่มีน้ำหนักเส้นอักษรเท่าและไม่เท่ากันเน้นประโยชน์ในด้านการอ่านเป็นหลัก

6.2 ตัวตกแต่งแบบตัวมีหัว แบบตัวอักษรในกลุ่มนี้ไม่ได้ใช้เป็นแบบสำหรับพิมพ์เป็นข้อความให้อ่าน แต่จะใช้สำหรับเป็นหัวเรื่องหรือข้อความสั้น ๆ เท่านั้น แบบตัวอักษรในกลุ่มนี้ถือได้ว่ามีความสามารถในการแยกแยะค่อนข้างสูง

¹ เป็นวิธีการแบ่งที่อ้างอิงจากเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานและเกณฑ์ที่แบ่งแบบสากลเป็นหลัก

6.3 ตัวตกแต่แบบตัวไม่มีหัวหรือมีหัวเป็นจะงอยหรือเชิง แบบตัวอักษรในกลุ่มนี้ต่างจากตัวตกแต่แบบตัวไม่มีหัวหรือมีหัวเป็นจะงอยหรือเชิง ตรงที่ไม่มีหัวตัวอักษร แต่จะมีลักษณะเป็นเชิงหรือจะงอยเล็กๆยื่นออกมาแทน รวมทั้งแบบตัวอักษรที่ไม่มีหัวตัวอักษรเลย แบบตัวอักษรในกลุ่มนี้ถือได้ว่ามีความสามารถในการแยกแยะ (Legibility) ค่อนข้างน้อย

6.4 ตัวอักษรถัดไป แบบตัวอักษรถัดไปนับได้ว่าเป็นแบบที่คุ้นตาคนไทยมาเป็นเวลานาน เพราะส่วนมากเป็นการปรับจากแบบตัวอักษรคัดลายมือในสมัยก่อน ซึ่งสังเกตได้จากลักษณะน้ำหนักเส้นที่เป็นเอกลักษณ์ มีความเป็นไทยสูง เหมาะสำหรับใช้ในหัวเรื่องหรือข้อความที่เกี่ยวกับความเป็นไทย หรือต้องการเอกลักษณ์เก่า ๆ ในงานออกแบบ

6.5 ตัวลายมือเขียน แบบตัวลายมือเขียนเกิดจากการนำแบบลายมือไปสร้างแบบเพื่อใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตัวอักษรแต่ละแบบ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่เหมาะในการนำไปจัดข้อความเพื่อการอ่านที่มีข้อความยาว ๆ เพราะอ่านยาก และแบบตัวอักษรเหล่านี้ก็ยังมีรูปแบบที่ไม่สวยงามนัก นักออกแบบเลือกใช้ออยู่เป็นประจำเพียงบางแบบตัวอักษรเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีงานวิจัยและโครงการอนุรักษ์ ที่เกี่ยวกับจังหวัดสมุทรสงคราม นับร้อยเรื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2535 นางลักขณ์ บริการหัตถกิจ ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการพัฒนาต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านเขายี่สาร หมู่ที่ 1 ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม งานวิจัยแนวอนุรักษ์ฟื้นฟู เช่น นิธิ ลิศนันท์ ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2544 ส่วนเพียรกานต์ วงศ์วณิชศิลป์ เลือกรักษาชุมชนคลองบางน้อย ในปี พ.ศ. 2550 ก่อนหน้านั้นองค์การสถาบันการศึกษาก็ศึกษาด้านนี้เช่นกัน โดยสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ บริเวณดอนหอยหลอด ในปี พ.ศ. 2539 ต่อมา กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและแผนที่แหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2548

การวิจัยเกี่ยวกับโฮมสเตย์เป็นหัวข้อยอดนิยมมาหลายปีแล้ว เช่น การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็น "โฮมสเตย์" ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยนราธิป ผลบุญรักษ์ ในปี พ.ศ. 2547 ต่อมา สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี ศึกษาการจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี

พ.ศ. 2549 แต่ก่อนหน้านั้น ภัทรวรรณ เลิศสุชาตวนิช ทำวิจัยประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต่อประชากรหึ่งห้อย ณ บ้านโคกเกตุ จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2548

การท่องเที่ยวก็เป็นประเด็นเด่นที่ถูกยกขึ้นมาศึกษากันมากมาย เช่น นำเที่ยวชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยทางเดินเท้าและจักรยาน โดยภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2548 ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 จาตุรนต์ ภัคดีวานิช นุชเนตร กาฬสมุทรและวีรญา บริบูรณ์ ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในขณะที่มีนตรา ติรณปริชญ์ ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง และวรรณศิลป์ พีรพันธุ์ ศึกษาแผนที่มรดกทางวัฒนธรรม ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2548 ก่อนหน้านั้น มีการศึกษาทางนิเวศวิทยาในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ Home stay: กรณีศึกษา หมู่บ้านทรงไทย ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยบุญชู ไตรทิพย์พาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2547 มาชะวรรตน์ บุญยศิริโรตม์ ศึกษาทัศนคติของชาวสมุทรสงคราม ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งก่อนหน้านั้น ในปี พ.ศ. 2545 ยาใจ ศรีวิโรจน์และคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยว ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วิทยานิพนธ์เรื่อง ทูทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา โดยยานุมาศ สร้อยเสื่อ ในปี พ.ศ. 2551 พบว่า ทูทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา ประกอบด้วย ทูทางด้านบุคคล ทูทางด้านสิ่งปลูกสร้างและทูทางด้านประวัติศาสตร์